

Навч. посіб. / О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, В. В. Яворська. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 372 с.

5. Розпорядження КМУ № 591-р від 18 червня 2014 р. «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні». url: zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-2014-%D1%80.

6. Середньостроковий план пріоритетних дій Уряду до 2020 року. (2017) Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 р. № 275. url: www.kmu.gov.ua/ua/npras/249935442.

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ УКРАЇНИ ТА РУМУНІЇ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА СУЧАВСЬКОГО ПОВІТУ) В ГАЛУЗІ ТРАНСКОРДОННОГО ТУРИЗМУ

Ж. І. Бучко

zh.buchko@chnu.edu.ua

*Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича,
Чернівці, Україна*

Досліджено тенденції міжкультурної взаємодії транскордонного співробітництва України та Румунії в галузі туризму. Визначено процеси міжкультурної комунікації через аналіз програм транскордонних проєктів та результатів їх реалізації в аспекті туристичної співпраці.

Ключові слова: транскордонна співпраця, транскордонний туризм, транскордонний проєкт, євро регіони, міжкультурна комунікація.

Міжнародний туризм – важливий напрям, який приносить значні надходження у бюджети країн. Румунія – стратегічний партнер України, й не лише на регіональному рівні, а також на рівні інтеграційних процесів з Європейським Союзом. Взаємодія Румунії та України в галузі туризму постійно зростає, тому загальний аналіз тенденцій на ринку туристичних послуг у рамках транскордонного співробітництва вимагає системного і детального аналізу.

Метою публікації є аналіз тенденцій міжкультурної комунікації українсько-румунського співробітництва в галузі туризму, зокрема й на прикладі Чернівецької області та Сучавського повіту. Питанням міжкультурної комунікації свого часу присвятили праці М'язова І.Ю., Бацевич Ф.С. Дослідники Мишланова С.Л., Пермькова Т.М. визначили, що «міжкультурна комунікація» – це процес спілкування (вербального й невербального) між комунікантами, котрі є носіями різних культур та мов, або сукупність специфічних процесів взаємодії людей, що належать до різних культур та мов [4]. Досвід

міжкультурної комунікації в галузі туризму між Україною та Польщею розкритий у публікації [2]. Щодо аналізу питань транскордонної взаємодії України та Румунії, то ці аспекти розглядалися в ряді наших попередніх праць [1; 3; 5; 6].

Міжкультурна комунікація тісно пов'язана з туризмом, який був і залишається важливою формою міжкультурних контактів. Міжкультурна комунікація в туризмі відображає не лише пошуки культурної єдності, а й тенденції до збереження культурної своєрідності.

Українсько-румунська транскордонна співпраця на теренах Чернівецької області розпочалася в рамках програми технічної допомоги в 1996 році. Її було спрямовано на підтримку розвитку транскордонного співробітництва між Україною (та іншими країнами за програмою TACIS – Білоруссю, Молдовою, Росією та Румунією) з тоді ще країнами-кандидатами з Центральної і Східної Європи. Загальний обсяг фінансування програм транскордонної співпраці в рамках TACIS в 1996-2003 роках становив 257 млн. євро. Програма транскордонного співробітництва TACIS доповнювала подібну програму в рамках PHARE, покликану підвищити рівень співпраці між країнами-сусідами і забезпечити підтримку прикордонних регіонів країн, що приєдналися до ЄС у 2004 році, а також цими країнами та тими, що вже були членами ЄС.

Протягом 1996-2003 рр. підтримка програмам транскордонної співпраці для України надавалася за трьома пріоритетами: прикордонна інфраструктура, захист довкілля та розвиток прикордонних регіонів. У 2004-2006 рр. Україна також брала участь у спільній програмі TACIS-INTERREG, що стала продовженням ініціативи ЄС розвитку міжрегіональної співпраці, розпочату в 1989 році – CADSES (Центральний, Адріатичний, Дунайський та Південно-Східний простір). Ініціатива CADSES була повністю інтегрована з Програмою сусідства, що передбачала обсяг допомоги в 75 мільйонів євро для Східного регіону між 2004 та 2006 роками. Враховуючи попередній досвід транскордонної співпраці в рамках програм TACIS, PHARE та INTERREG, нова політика та подальші напрямки для неї були запроваджені в новому Інструменті Європейського сусідства і партнерства (ENPI) [2].

Суть головної мети румунсько-української транскордонної співпраці залишається в підтримці сталого розвитку по обидва боки зовнішніх кордонів ЄС, в допомозі задля зменшення різниці у стандартах життя, у розв'язанні проблем та наданні додаткових можливостей, пов'язаних із розширенням ЄС і близькістю регіонів

через їх наземні й морські кордони.

Зокрема, програми транскордонної співпраці спрямовані на:

- підтримку економічного та соціального розвитку в регіонах по обидва боки спільних кордонів;
- розв'язання спільних проблем у таких сферах, як захист довкілля, охорона здоров'я, боротьба з організованою злочинністю;
- надійність та безпеку кордонів;
- підтримку місцевих транскордонних ініціатив «люди до людей».

Розвитку туризму на транскордонній території, що охоплює Чернівецьку область України та Сучавський повіт Румунії, сприяє впровадження транскордонних проєктів за підтримки Євросоюзу. Тісна й багаторічна співпраця між колективами географічних факультетів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича та Сучавського університету Штефана чел Маре втілилася у ряд практичних результатів.

З 1.12.2006 р. до 31.09 2008 р. реалізовувався румунсько-український проєкт «Infobukovina – tourist campaign for the cross-border region Romania-Ukraine». Фінансувався Європейським союзом через програму сусідства Румунія-Україна 2004-2006 з бюджетом 413 000 євро. Метою проєкту було покращення транскордонної інтеграції в прикордонній зоні Румунія – Україна шляхом розширення й підвищення якості пропозиції туристської індустрії та забезпечення сталого економічного розвитку в галузі туризму. Прямими бенефіціантами стали 20 менеджерів та адміністраторів у галузі туризму, а непрямыми – туристи, потенційні туристи, адміністратори підприємств сфери туризму регіону.

Результати проєкту конкретизовані головним чином у розвитку туристичної індустрії регіону шляхом тренінгу 20 менеджерів в галузі туризму з Сучавського повіту та Чернівецької області і заснуванням 3-х точок туристичного інформування в трьох пунктах Сучавського повіту (Сучава, Гура Гуморудуй, Сірет) задля інформування потенційних туристів про наявні регіональні туристичні послуги і визначні пам'ятки в прикордонній зоні.

З 1.10.2007 р. до 31.10 2008 р. румунські та чернівецькі географи виконували спільний проєкт «Roua of Bucovina (cultural roots, people and places, unify by tradition, natural tourist's attractions)». Бюджет проєкту склав 24, 6 тисяч євро. Основні заходи проєкту були зосереджені на проведенні тематичних семінарів у Сучаві та Чернівцях з участю в них з доповідями виконавців проєкту про головні групи туристично-рекреаційних ресурсів (природних, архітектурно-

історичних, подієвих, персонально-історичних, етнокультурних). Здійснені експедиційні виїзди територією Буковини для збору фотоматеріалів та описів об'єктів туризму. Результатом роботи над проектом став ілюстрований фотоальбом туристичних атракцій Буковини.

Перспективи розвитку для етнотуризму в області відкрив грант на 1,5 мільйони євро, який виграв Чернівецький національний університет. Проект «Historical and ethnographic heritage – part of the sustainable development of tourism in Bukovina» передбачав розвиток туризму на Буковині і впроваджувався з 2012 по 2015 роки. За його програмою у Чернівцях та Сучаві створено туристичні центри з розвитку історико-етнографічного туризму на Буковині, історико-етнографічний музей в Чернівцях та археологічна експозиція в Сучаві. Підготовлено й видано рекламні публікації для туристів трьома мовами (українською, румунською, англійською), путівники по туристичних маршрутах, карти історико-етнографічного туризму, тренінги цільових груп з розвитку туризму, випуск туристичного журналу, альбоми та dvd-диски, створено спеціальний сайт. Проведено триденний етнофестиваль, що доповнив значний список дійств, що відбуваються на території області.

Дослідження тенденцій міжкультурної взаємодії транскордонного співробітництва України та Румунії в галузі туризму дають підстави позитивно оцінювати таку співпрацю. Процеси міжкультурної комунікації реалізуються через транскордонні проекти, до яких причетна Чернівецька область. Результатами реалізації проектів стали семінари, тренінги, поїздки для обміну досвідом, розроблені інтернет-ресурси та культурні події й заходи (фестивалі, свята тощо), що сприяють міжкультурній комунікації в галузі румунсько-українського туризму.

Транскордонна співпраця в сфері туристичної індустрії України та Румунії є фундаментом для запозичення досвіду організації туризму європейських країн, які вже сьогодні отримують значні надходження від надання послуг іноземним туристам. Це сприятиме використанню переваг українсько-румунського транскордонного співробітництва для посилення інтегральної конкурентоспроможності туристичної сфери українсько-румунського транскордонного регіону.

Список використаних джерел

1. Бучко Ж., Антоняк Е. Аналіз туристичних потоків України – Румунії у контексті транскордонного туризму // *Географія та туризм: Наук. Зб.* / Ред. кол.: Я.Б. Олійник (відп. ред.) та ін. – К.: Альфа-ПК, 2016. – Вип. 35. – С. 26-35.
2. Бучко Ж. І., Меленко Я. І. *Транскордонний туризм як засіб міжкультурної взаємодії*

України і Польщі (на прикладі Чернівецької області) // Карпатський край. Наукові студії з історії, культури, туризму. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 212-217.

3. Бучко Ж. Транскордонні маршрути історико-етнографічного туризму на Буковині // Географія та туризм: Наук. Зб. / Ред. кол.: Я.Б. Олійник (відп. ред.) та ін. – К.: Альфа-ПСК, 2015. – Вип. 34. – С. 137 - 143.

4. Галицька М. М. Міжкультурна комунікація та її значення для професійної діяльності майбутніх фахівців // Освітологічний дискурс. - 2014. - № 2. - С. 23-32.

5. Buchko Z., Rudenko S., Rudenko V., Yermiia H. Ethnic tourism potential of Bukovina for the purposes of cross-border tourism // Часопис соціально-економічної географії. Вип. 20 (1). - Харків, 2016. – С. 75-79.

6. Rudenko V., Dzhaman V., Buchko Z., Dzhaman Y., Mruchkovstyy P. Theoretical-Methodological Basis for Studying the Preconditions of Ethnic Tourism in Multi-ethnic Urban Settlements. The Case of Chernivtsi City, Ukraine // Journal of Settlement and Spatial Planning. - Vol. 7, No. 2/2016, Cluj-Napoca, 2016. – P. 157-165. DOI: [10.19188/06JSSP022016](https://doi.org/10.19188/06JSSP022016).

ПОЛІТИКО-ГЕОГРАФІЧНА ТА ЕЛЕКТОРАЛЬНА НАСЛІДКОВІСТЬ ФАНТОМНИХ КОРДОНІВ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

А.В. Кузишин

kuzyshyn_a@tpru.edu.ua

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна*

Дослідження присвячене характеристиці електоральних симпатій населення України через аналіз впливу фантомних кордонів як складової просторової ідентифікації для різних соціально-політичних процесів. Такі «уявні» кордони розглядаються як результат і матеріальний прояв територіальної влади, а також фактор відмінності між соціальними групами. Парадигма «фантомних» кордонів сама по собі є конструктором простору, історії та часових зрізів, соціально-культурного та соціально-політичного впливів, а більш узагальнено – бути підґрунтям для інтерпретацій регіональних електоральних симпатій як узагальненого сприйняття суспільного розвитку. Зважаючи на поточні суспільно-політичні виклики, які нині стоять перед українським суспільством, означені суспільно-географічні дослідження видаються надзвичайно перспективним напрямком.

Ключові слова: фантомні кордони, електоральна географія, результати виборів, прояви впливу фантомних кордонів

Політичні кордони, які політично чи юридично більше не існують зазвичай називають фантомними і проявляються в різних формах і способах соціальних дій і практик, наприклад, при голосуванні [6].